

*Людмила Брусінська,
здобувач кафедри педагогіки
Науковий керівник - канд. пед. наук, доцент В.М.Єремєєва
(Житомирський державний університет імені Івана Франка)*

ДО ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ЗДОРОВОГО СПОСОБУ ЖИТТЯ ШКОЛЯРІВ

Нині цілком закономірним є інтерес до проблем охорони здоров'я з боку всього населення України. Життя і здоров'я людини як основний принцип державної політики зафіксований у Конституції України. У нормативних документах: Національній доктрині розвитку освіти України у ХХІ ст., Законі України "Про загальну середню освіту", Національній програмі, звертається особлива увага на необхідність покращення духовного та фізичного здоров'я нації. Увага до проблеми здорового способу життя з кожним роком зростає в усьому світі. У Канаді, Великобританії, США, Франції піклування про здоров'я є частиною національної політики, про що свідчать державні програми здоров'я і національні інформаційні огляди про стан здоров'я громадян. Населення цих країн усвідомлює, що ступінь здорової особистості прямо залежить від ставлення до нього на державному й особистому рівні.

Проблема формування здорового способу життя належить до вічних в історії людства. Загальні теоретичні питання щодо здорового способу життя розглянуто в роботах Г. Апанасенка, С. Бондаревського, О. Дубогай, В. Новосельського, В. Платонова, В. Оржехівської та ін.; психологічні особливості особистості, її фізичний розвиток та формування у процесі фізичного виховання розкрито в працях М. Линця, Г. Малахова, В. Моляко та ін.; питанням особистості як системи відносин індивіда з навколишнім соціальним середовищем присвячено роботи Р. Баєвського, В. Сорокіна та ін.; проблеми фізичної культури як виду соціальної діяльності, спрямованої на зміцнення здоров'я і розвиток фізичних здібностей розглянуто в роботах П. Коробейнікова, Б. Шияна; фізичної культури як засобу підготовки до праці й захисту Батьківщини висвітлено у своїх працях В. Качашкін; змістовий бік проблеми виховання навичок здорового способу життя докладно розкрито В. Артемоновим, В. Моченовим, Р. Баєвським, В. Войтенко та ін.

У сучасних умовах, коли проблема стану здоров'я молоді стає актуальною, питання здорового способу життя та фізичного загартування є одними із пріоритетних напрямів у розробці концепції виховання дітей і молоді.

Аналіз програм із фізичного виховання для загальноосвітніх шкіл свідчить про те, що вони, в цілому, спрямовані на вирішення завдань фізичного розвитку учнів. У той же час низький рівень рухової активності, невідповідність рівня підготовки школярів контрольним нормативам з

фізичного виховання, відсутність інтересу до уроків фізичної культури, значні недоліки в створенні педагогічних умов, котрі не враховують специфіку дітей підліткового віку, гальмують процес формування здорового способу життя [3:10-14].

Аналіз останніх соціокультурних і освітніх тенденцій свідчить про те, що різні аспекти поведінки людини у ставленні до власного здоров'я в останнє десятиріччя стали предметом міждисциплінарних досліджень, а також об'єктом пильної уваги українських та зарубіжних вчених.

Щоб охопити школярів систематичними заняттями фізичними вправами в режимі шкільного та позашкільного часу, необхідно виховувати в дітей потребу фізичного розвитку та удосконалення. Вирішення цього завдання потребує, перш за все, посилення виховної роботи, спрямованої на формування в кожного школяра такої потреби.

Потреба - це психологічний стан, який характеризує потяг особистості до конкретних дій, що сприймаються як необхідна умова існування, у процесі виховання вчителі повинні формувати в школярів саме такий стан, який характеризується, як потяг до занять фізичними вправами з метою розвитку своїх здібностей, укріплення здоров'я. Без усвідомленого бажання, потреби самих школярів удосконалювати свої фізичні здібності неможливо успішно здійснювати їх фізичне виховання.

Ефективність формування здорового способу життя досягається в результаті цілісного (інтегративного) підходу, що визначається:

а) вихованням у школярів, їх батьків і педагогів аксіологічного підходу, спрямованого на освоєння пріоритетних цінностей, пов'язаних не тільки зі збереженням життя і зміцненням здоров'я, але і з переходом цього процесу в розряд, що самоорганізується;

б) розробкою змісту й особливостей поетапного формування здорового способу життя учнів;

в) підвищенням кваліфікації й реорганізацією методичної роботи педагогів через валеологічну спрямованість усього навчально-виховного процесу;

г) систематичним педагогічним моніторингом процесу й результатів формування здорового способу життя учнів.

Однак слід відзначити, що у шкільній освіті сьогодні існує ряд відкритих питань, які потребують нагального вирішення, зокрема такі:

- > не достатньо науково обгрунтована система ознайомлення дітей із проблемами формування, збереження і зміцнення здоров'я;
- > всебічно не продуманий зміст базових знань із проблеми здоров'я і здорового способу життя;
- > відсутня методика розвитку знань про здоровий спосіб життя як фактора здоров'я;
- > не розроблені методичні прийоми, за допомогою яких ця інформація може бути засвоєною;

- > школяри ще не мають у своєму розпорядженні необхідних, важливих знань про збереження здоров'я;
- > у дітей немає навичок ведення здорового способу життя;
- > школяри не здатні оцінити вплив середовища на здоров'я людини й генофонд майбутніх поколінь.

Ці аспекти проблеми потребують подальшого дослідження.

Таким чином, формування здорового способу життя, як технології збереження здоров'я і забезпечення високої результативності та продуктивності праці людини визнано, поряд із проблемами війни й миру, екологізації свідомості людини, найважливішою проблемою сучасності [2:320].

Література

1. Всеукраїнський науково-популярний журнал "Безпека життєдіяльності" №3 березень 2010. - 30-31с.
2. Зверєва В.І. Організаційно-педагогічна діяльність керівника школи. - М: Нова школа, 1997. -320 с.
3. Кружиліна Т., Орехова Т. Здоров'ятворююча освіта: валеологічний підхід до організації педагогічного процесу //Основи безпеки життя. -1997 - №11 -С.10-14.